

www.mevzuattakip.com.tr

Nakdi Yemek Yardımının İzaha Muhtaç Yönlerine İlişkin Değerlendirme

MİARGEM Başkanı Halil MEMİŞ tarafından kaleme alınan bu yazıda; nakdi yemek yardımından hukuki olarak ne anlaşılması gerektiği, izaha muhtaç ve çelişkili durumlar ortaya konmuş ve çözüm önerileri sıralanmıştır.

Nakdi Yemek Yardımının İzaha Muhtaç Yönlerine İlişkin Değerlendirme

Halil MEMİŞ

MİARGEM Başkanı

Hukukta bazı genel kabuller mevcuttur. Aşağıdaki satırlarda irdelenecek olduğumuz konular için ışık tutacak bir tanesini hatırlatmak istiyorum:

Özel hukuk kuralları, genel hukuk kurallarından önce gelir.

Yeni düzenleme, eski düzenlemenin önüne geçer, uygulama değeri daha yüksektir.

Tabi burada kastedilen aynı düzeydeki hukuki metinler, mevzuat düzenlemeleri içindir.

Bir de, bir birine hiyerarşik olarak eşit olmayan bazı düzenlemelerde tezatlık varsa, hatta analitik bir sistematığe tabi değıller ise iş biraz daha karmaşık hale gelir.

Bu bahsettiğimiz durumlarla bir kez daha karşı karşıyayız.

Düşünün ki, bir hukuki düzenleme yapılıyor ve hiç kimse üzerinde müşterek bir akılla aynı şekilde düşünüp, uygulamaya geçemiyor.

Bir tarafını cevapladığınızda, verdiğiniz bu cevap başka bir sorun alanını beraberinde getiriyor.

Peki sormak gerekiyor hemen, bu işin kolay yolu yok mu?

Tabii ki var!

Bu işin kolay yolu, hukuki düzenlemelerin analitik bir bakış açısıyla ortaya konması, bu metinler kaleme alınırken tüm alternatiflerin düşünülerek metinler kesinleştirilmesidir.

Tabi bu kolay yoldan sonuca ulaşabilmek için, tüm alternatifleri düşünebilecek kadar düzenleme yapılan konunun bileşenlerinden/değişkenlerinden haberdar olan, o bileşenleri/değişkenleri ilgilendiren hukuki metinlere hakim olan düzenleyicilere ihtiyaç vardır.

Neyse!

Şimdi konumuza gelelim:

Yazımızın ilk bölümünde düzenlemeden hukuki olarak ne anladığımızı ifade edecek, varsa izaha muhtaç ve çelişkili durumları ortaya koyacak, son bölümde ise ne olması gerektiğini açıklayacağız.

“Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme” 25 Ağustos 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

Bu Toplu Sözleşmenin Dördüncü Bölümünde “Yerel Yönetim Koluna İlişkin Toplu Sözleşme” yer almakta olup, 16 ncı maddesinde “Yerel yönetimlerde çalışan kamu görevlilerine yemek yardımı” başlığıyla “Bu hizmet kolu kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kamu görevlilerinden Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğine göre yemekhanesi olmayanlara veya kurulan yemek servislerinden kurum dışında fiilen yerine getirilen görevler sebebiyle yararlanma imkanı olmayanlara ögle yemeği için kumanya yardımı verilir.” şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Bu düzenleme üzerine, müteaddit kereler yaptığımız değerlendirmelerde, bahsi geçen kumanya yardımının nakit olarak verilmesi gerektiğini, bununda belediyelerle sendikalar arasında gerçekleştirilecek Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmeleri ile miktarının belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştik.

(
<https://twitter.com/HalilMemisTR/status/1474064694168236041?s=20&t=HWKml8>

Ancak, Sosyal Denge Sözleşmeleri imzalama sürecinde de tereddütlerin ortaya çıkması üzerine, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü verdiği görüşle, kumanya yardımının personele sadece yemek verme şeklinde yapılabileceği, nakden veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı verilmek suretiyle yapılamayacağı değerlendirilmiştir.

Bu değerlendirme üzerine de, yaptığımız açıklamada, madem konu Yönetmelikte yer aldığı şekilde uygulanacaktı, toplu Sözleşme Metnine konan “kumanya yardımı” neden yeni bir hak olarak kamu görevlilerine sunulmuştur minvalinde eleştirimizi ortaya koymuştuk.

(
<https://twitter.com/HalilMemisTR/status/1492248507863998465?s=20&t=HWKml8>
)

Bu tartışmalı ve vicdanları huzursuz eden gelişmelerden sonra, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğine eklenen ve 8 Nisan 2022 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan geçici madde ile sorunun çözüldüğünü düşünürken, okuyup anlamaya çalıştıkça izaha muhtaç hususların ve çelişkilerin olduğunu anladık.

Yapılan düzenleme ile yerel yönetimlerde çalışan memurlar ile itfaiye ve zabıta memurlarına yiyecek yardımının nakit olarak ödenebileceği hükme bağlanmış, ancak ne yazık ki belirttiğimiz üzere izaha muhtaç bir şekilde.

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği’ne eklenen geçici 2 nci madde ile, 2022 ve 2023 Yıllarını kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin üçüncü bölümünde Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme’de düzenlenen kumanya yardımının; itfaiye ve zabıta personeli ile yerel yönetim memurlarına, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin uygulanamayacağı durumlarda ve 2022 ve 2023 yılları ile sınırlı olmak üzere günlük 100 gösterge rakamını geçmemek üzere belirlenen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılması şeklinde uygulanabileceği hükme bağlanmıştır.

Hükme bağlanan bu düzenlemeye istinaden bizim açımızdan ve bir çok belediye çalışanından aldığımız sorular çerçevesinde izaha muhtaç hususlar şu şekilde ortaya çıkmıştır:

1. Bu yemek yardımının nakit olarak verilmesi, idarelerin takdirinde midir?
2. İdarelerin takdirinde ise, verilip verilmeyeceğinin, verilecekse hangi miktarda verileceğinin takdir yetkisi kimdedir?
3. Söz konusu bu takdir yetkisi, hangi işlemle sonuç doğuracaktır?
4. Nakdi yemek yardımından sadece Devlet memurları mı yararlanacaktır? Sözleşmeli personel, seçilmiş meclis üyesi başkan yardımcıları ve belediye başkanları bu nakdi yemek yardımından yararlanabilecek midir?
5. Nakdi Yemek Yardımının yapılmasında, hangi şartlar aranacaktır?
6. Nakdi yemek yardımından hangi kesintiler yapılacaktır?

7. Nakdi yiyecek yardımının Toplu Sözleşme dönemi dikkate alınarak, Ocak 2022 tarihi itibarıyla geri dönük olarak ödenebilir mi?

8. Diğer bazı spesifik hususlar.

Öncelikli konumuz, nakdi yemek yardımının verilmesinin idarenin takdirinde olup olmadığı hususudur.

Yönetmeliğe eklenen geçici 2 nci maddede yer alan “..... kumanya yardımı; tutarda ödeme yapılması şeklinde uygulanabilir.” şeklindeki düzenlemeden anlaşılacağı üzere, uygulanma konusunda idarelere bir takdir hakkı tanınmıştır.

Burada, şu itirazlarla karşılaşılmaktadır. Bu çerçevede; yapılan düzenleme Toplu Sözleşmede verileceği kesin olarak düzenlenen “kumanya yardımı”nın uygulama şekli olduğu için takdir hakkının bulunmadığı, hatta idarenin “bağlı yetki” ile bağlı olduğu, dolayısıyla bu nakdi ödemenin yapılmasının zorunlu olduğu yönündeki itirazları reddetmek, kesin çizgilerle kabul edilemez görmek mümkün değildir. Bu itirazların, insani yönünün olduğunu düşünüyoruz, ancak hukuki metinlerin duygularla değil mantıkla ve objektif değerlendirilmesi gerektiğini değerlendiriyoruz.

Toplu Sözleşme metinleri ile düzenlenen hususlardan bir tanesi olan Sosyal Denge Tazminatını nasıl ki idareler vermek zorundadır diyemediğimize göre, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde yer alan şartları taşıyan belediyelerde yemekhane servisi oluşturulması ve/veya hizmet alımı suretiyle memurlara yemek verilmesi de Yönetmelikte düzenlenen bir hususken, bir çok belediyenin yemekhane hizmeti sunmadığını, memurlarına yemek vermediğini biliyoruz ve neden vermediğini “hukuken” sorgulama şansına da sahip olamıyoruz.

Dolayısıyla, bu konudaki değerlendirmemiz “nakdi yemek yardımının idarelerin takdirinde olduğu” yönündedir.

Kanaatimiz nakdi yemek yardımının idarelerin takdirinde verilebileceği olduğuna göre, bu takdir yetkisini hangi makamın kullanacağı sorusuna cevap bulmamız gerekmektedir.

Belediyelerde, hangi yetkilerin kimler ve/veya hangi organlar tarafından kullanılacağı Kanunlarla düzenlenmiştir. Ancak, yemek yardımı konusundaki yetkinin kullanılması konusunda herhangi bir belirleme yapılmamıştır.

Genel kanaat, bu yetkinin belediye başkanı tarafından kullanılacağı yönündedir. Bizde bu genel kanaate katılmaktayız. Nakdi yemek yardımının yapılıp yapılmayacağına, yapılacak ise hangi miktarda yapılacağına karar verecek makam belediye başkanı olacaktır.

Cevap aranan önemli hususlardan bir tanesi “Söz konusu bu takdir yetkisinin, hangi işlemle sonuç doğuracağı” hususudur.

Öncelikle, şunu göz ardı etmememiz gerekmektedir. Öngörülen nakdi yemek yardımı verilmesi, sendikal bir hak olarak ortaya çıkmıştır.

Bunu teyit eden referanslarımız şunlardır:

a) Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin Dördüncü Bölümünde yer alan “Yerel Yönetim Koluna İlişkin Toplu Sözleşme” kısmının 16 ncı maddesinde öngörülmüş olması.

b) Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin geçici 2 nci maddesinde, Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme’ye atıfta bulunulması.

c) Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin geçici 2 nci maddesinde bu hakkın, adı geçen toplu sözleşme dönemini kapsayan iki yıla sınırlı tutulması, yani geçici bir düzenleme olması.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu’nun “Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması” başlıklı 32 nci maddesinde sosyal denge tazminatı ile ilgili olarak “Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler kazanılmış hak sayılmaz.” düzenlemesi mevcuttur.

Bu düzenlemede sosyal denge tazminatı ödemelerinin toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olma hali, nakdi yemek yardımı için de geçerlidir. Yine, “Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler kazanılmış hak sayılmaz.” yönündeki hükmünün ifade ettiği, verilen hakların sadece sözleşme dönemi ile sınırlı olarak hak olması, sonraki dönemlere sari ve sürekliliği olan bir kazanılmış hak oluşturmayacağı anlayışı, nakdi yemek yardımı için de geçerli kılınmış ve yönetmelikte geçici bir süre için ve toplu sözleşme dönemi ile sınırlı bir hak olarak öngörülmüş, devam eden yıllara sirayet edecek bir kazanılmış hak olarak değerlendirilmemiştir.

Kanaatimiz, tüm bu değerlendirmeler ışığında nakdi yemek yardımının bir sendikal hak olarak verildiği yönündedir.

Bu şekilde bakıldığında, bu yetkiyi, yani nakdi yemek yardımının yapılıp yapılmayacağı, yapılacak ise hangi miktarda yapılacağına ilişkin yetkiyi, belediyelerde belediye başkanının kullanacağına şüphe bulunmamaktadır. Bu konuda, belediye meclisi veya belediye encümeninin yetki kullanması mümkün değildir.

Peki bu yetki hangi işlemle kullanılacaktır? İki seçenek vardır:

1. Belediye Başkanı Oluru.
2. SDS'ye ek protokolle bu konuda bir madde eklenmesi.

Her iki seçeneğin tartışılacak yönleri bulunmaktadır. Edindiğimiz bilgilere göre belediyelerimizin bazıları birinci, bazıları da ikinci seçeneği uygulamak eğilimindedirler.

Yukarıda ifade ettiğimiz üzere, bizim değerlendirmemiz nakdi yemek yardımının sendikal bir hak olduğu yönündedir. Sendikal haklar ise toplu sözleşmelerle vücut bulur.

Ancak, 375 sayılı KHK'nin ek 15 inci maddesi delaletiyle 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesi belediyelere sadece Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi imzalama yetkisi tanımaktadır. Yani, belediyelerin imzaladıkları SDS'ler toplu sözleşme sayılmazlar. Bu açıdan baktığımızda, nakdi yemek yardımının SDS'nin konusu olamayacağı sonucuna varabiliriz.

Burada, doğru cevaba ulaşabilmemiz için Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin kimlere uygulanacağına ve Toplu Sözleşmede bunun aksine bir düzenleme olup olmadığına bakmamız gerekmektedir. Bu bakacağımız hükümler, aynı zamanda yukarıdaki 4 numaralı sorumlunun da açıklığa kavuşmasına katkı sağlayacaktır.

Burada, hemen Toplu Sözleşmenin Genel Hükümlerinde yer alan 9 uncu maddedeki düzenlemeye dönmemiz gerekmektedir.

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesine göre; bu Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında uygulanır.

Bunun yanında yeni düzenlenen geçici 2 nci maddede, toplu sözleşmeye atıf yapılarak oradaki hükümlerde geçen "kamu görevlisi" tanımı yapılmış, ancak yardımın kimlere yapılacağına yönelik bir çerçeve çizmemiştir. Buradan iki sonuç çıkarabiliriz:

- Yönetmelik Devlet memurlarını kapsadığına göre, nakdi yardım memurlara yapılır. Bunda, hiçbir şekilde şüphe bulunmamaktadır.
- Geçici madde, 6. Dönem Toplu Sözleşmeye atıfta bulunduğuna göre, o sözleşmenin kapsamındakiler de, yani sözleşmeli personel de nakdi yemek yardımından yararlanabilecektir.

Özetle, iki düzenleme birlikte harmanlanarak bir değerlendirme yapılmalıdır.

Yukarıda ifade ettiğimiz, nakdi yemek yardımının “sendikal bir hak olduğu” tezimiz, bir kez daha kendini göstermektedir.

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin genel çerçevesinde sözleşmeli personeller yer almamakta beraber, geçici 2 nci maddedeki atıfla sözleşmeli personelde bu yardımın kapsamına girmektedir.

Bunu teyit eden düzenleme Toplu Sözleşmenin Genel Hükümlerinde 9 uncu maddesinde yer alan “..... Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilen personel de yararlanır.” şeklindeki hükümdür.

Bu referans hükümlerinden yola çıktığımızda, her ne kadar SDS'nin konusunu oluşturumuyor olsa da, bizim değerlendirmemiz nakdi yemek yardımının ek bir protokol ile Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmelerine eklenen bir düzenleme yapılarak verilmesinin en doğru yöntem olacağı yönünde olacaktır.

Bu şu açıdan da önemlidir. Sendikal haklarda karar verici merciler, işveren ve sendika tarafıdır. Dolayısıyla; Yönetmelikte net bir miktar belirlenmediğine (“..... geçmemek üzere” denilerek verilebilecek rakamda bir üst sınır belirlendiğine) göre, yemek yardımının nakit olarak verilip verilmeyeceği, verilecekse de miktarının ne olacağına sadece idarenin inisiyatifine bırakılmaması, sendika (memur) tarafının da karar sürecinin içerisinde olacağı bir müzakere gerektirdiği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Sadece bu gerçeklik bile, konunun sendikanın taraf olacağı şekilde kararlaştırılmasının zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, ek bir protokole gerek duymadan doğrudan belediye başkanından alınacak bir olur ile bu yardımın yapılabileceği yönündeki düşüncelerde bizim açımızdan değerlidir ve kabul edilebilir yönü bulunmaktadır.

Burada önemli olanın, nakdi yemek yardımı verilip verilmeyeceği, verilecekse miktarının kim tarafından belirlenebileceği hususudur. Bu konuda, yetkinin belediye başkanında olduğuna dair herhangi bir şüphe ve tartışma olmadığına göre, Başkan Oluruna da, Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesine eklenecek Protokole de imza atacak olan belediye başkanı olacağına göre, her iki yöntemin de kullanılmasının bir hukuki zaafiyet doğurmayacağı kanaatini taşımaktayız.

Ancak, burada sendika bulunmayan belediyelerdeki uygulamanın nasıl olacağı veya sendika bulunmasına rağmen Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi bulunmayan belediyelerde, nakdi yemek yardımının nasıl uygulanacağı konusu gündeme gelecektir. Bu olguyu değerlendirdiğimizde de, sadece başkan oluru ile yemek yardımının verilebilmesi gerektiğini değerlendirmemiz kaçınılmaz olmaktadır.

Kesine yakın kanaat ve değerlendirmemiz, hukuki riskin sıfırlanması açısından SDS bulunan belediyelerde konunun sendikaların da taraf olacağı Şekilde özömlenmesi, diğer belediyelerde de Başkan Oluru ile özöme bağlanması yönündedir.

Yukarıda yaptığımız değerlendirmeler de dikkate alındığında “Nakdi yemek yardımından sadece Devlet memurları mı yararlanacaktır? Sözleşmeli personel, seçilmiş meclis üyesi başkan yardımcıları ve belediye başkanları bu nakdi yemek yardımından yararlanabilecek midir?” sorusunun parçaları da yerine oturmaktadır.

Yukarıda referans olarak verdiğimiz düzenlemeler nedeniyle, nakdi yemek yardımından sözleşmeli personelin de yararlanması konusunda hiçbir tereddüt yoktur.

Ancak, seçilmiş belediye başkan yardımcıları ve belediye başkanlarının nakdi yemek yardımından yararlanıp yararlanamayacağı hususu da tartişılması gereken bir konudur.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 39 uncu maddesinde yer alan “657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır.” hükmünden yola çıkılarak belediye başkanlarının da nakdi yemek yardımından yararlanması gerektiğini ifade edenler mevcuttur.

Yiyecek yardımı, 657 sayılı Kanunun “Sosyal Haklar ve Yardımlar” başlıklı VI numaralı Kısımında sosyal hak ve yardımlardan sayılmıştır.

Bu açıdan değerlendirildiğinde, belediye başkanlarının sosyal bir hak olan yemek yardımından, mevzuatımızdan düzenlendiği Şekilde yararlanması gerektiği yönünde bir kanaat oluşmaktadır.

Ancak, konuya sendikal hak olarak bakıldığında ise belediye başkanlarının 4688 sayılı Kanun kapsamındaki kamu görevlileri olarak sayılması mümkün değildir. Bu hususta, izaha muhtaç konulardan biridir.

Meclis üyesi başkan yardımcıları açısından konuya baktığımızda ise, bunların ne 5393 sayılı Kanun, ne Toplu sözleşme, ne de Yiyecek Yardımı Yönetmeliği kapsamında bu gibi bir yardımdan yararlanabileceğine cevaz veren hüküm mevcut değildir.

Cevap aranması gereken konulardan bir tanesi de “Nakdi Yemek Yardımının yapılmasında, hangi Şartların aranacağıdır.”

Yukarıdan beri tartişma konusu yaptığımız hususların anlam ifade edebilmesi için, Yönetmeliğin irdelediğimiz geçici 2 nci maddesinde belirtildiği üzere belediyenin;

- Yemek servisi bulunmaması.
- Yiyecek yardımından yararlanabilecek personel sayısının 50 den fazla olmaması.
- Yemekhane için elverişli yer bulunmaması.

Şartlarının aranması gerekmektedir.

Yemek servisi bulunan, yiyecek yardımından yararlanacak personel sayısı 50 den fazla olan, yemekhane için elverişli yeri bulunan belediyelerdeki memurlara, yemek yardımının nakdi yapılması mümkün değildir. Burada önemli olan husus, bu üç şartın aynı anda mı aranması gerektiği veya ayrı ayrı mı değerlendirilmesi gerektiği hususudur.

Bir belediyenin yiyecek yardımından yararlanabilecek personel sayısının 50 den fazla olduğu bir durumda, yemek servisi veya yemek hane için elverişli yeri bulunmayabilir. Bu durumda, sırf personel sayısının 50 den fazla olması, yemek yardımının nakdi olarak yapılmasına engel olmamalıdır.

Nakdi yemek yardımının, belki de en az tartışmalı olan yönü, yapılacak kesintilerle ilgili olan bölümdür.

Düzenlemeye göre memurlara ödenecek yiyecek yardımı günlük en fazla 23,5445.-TL, aylık en fazla 494,4345.-TL olarak uygulanabilecektir.

Günlük 34.-TL'yi geçmeyen yiyecek yardımları Gelir Vergisine tabi değildir. Nakit yemek yardımı da günlük 23,55.-TL olduğundan gelir vergisine tabi olmayacaktır.

Buna mukabil, nakit yemek yardımından damga vergisi kesintisi yapılacaktır.

Ayrıca, sözleşmeli personele ödenen yemek yardımından, 2022 yılı için yardım günlük 10,01 TL'nin üzerindeki ise sigorta primi de kesilecektir.

Nakdi yiyecek yardımının Toplu Sözleşme dönemi dikkate alınarak, Ocak 2022 tarihi itibarıyla geri dönük olarak ödenip ödenemeyeceği hususu da tereddüt edilen konulardan bir tanesidir.

Bu konudaki kanaatimiz, her ne kadar Toplu Sözleşmeye atıf yapılırsa da, bu atıf yürürlük açısından değil, kumanya yardımının uygulama şekli açısındandır. Dolayısıyla, nakdi yemek yardımının Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesinin yürürlük tarihinden sonra geçerli olmak üzere ve idarelerce takdir edilecek başlangıç tarihi itibarıyla uygulanması gerekir.

Diğer bazı hususlar:

Nakdi yemek yardımının, izinli, raporlu olunan günlerde ödenip ödenemeyeceği konusundaki değerlendirmemiz, bu yardımın ancak fiilen çalışılan günlerde yapılabileceği yönündedir. Bu tespit bir başka hususu da beraberinde getirmektedir. Bu ödeme peşin mi, yoksa ay sonu itibariyle mi yapılacaktır. Bu yardım, fiilen çalışılan günler için yapılacağına göre peşin ödenmesi mümkün olmayacaktır. Kanaatimiz, bu ödemenin çalışıldıktan sonra yapılacağı yönündedir. (Vekalet aylığının fiilen çalışılan günler için verilmesi nedeniyle, çalışıldıktan sonra ödenmek durumunda olduğu gibi)

Nakdi yiyecek yardımının günlük ve bir öğün dikkate alınarak verilmesinin düzenlendiğini dikkate aldığımızda, itfaiye ve zabıta personeline ancak öğle yemeği karşılığında bir öğün dikkate alınarak nakdi yemek yardımı yapılabileceğini, öğle yemeği dışındaki yemek saatlerini kapsayacak şekilde görevlerine kesintisiz devam edenlere ayrıca iki öğüne kadar nakdi olmayan yemek yardımı yapılabileceğini değerlendirmekteyiz.

Bunun yanında, öngörülen şartlar dikkate alınarak sırf araziye çıkmasından, geçici görevli olmasından dolayı öğle yemeği saatinde yemekhane hizmetinden yararlanamayanlara, sırf bundan dolayı nakdi yardım yapılamayacağını değerlendirmekteyiz. Zira, nakdi yemek yardımı arizi yararlanamama durumları için değil, süreklilik arz eden bir şekilde bu hizmetlerin verilmemesine bağlı olarak yapılacaktır.

Diğer bir ifade ile belediyede nakdi yemek yardımı yapılması durumunda, arazide olan, geçici görevle görev mahalline gidenler de bundan yararlanacak, buna karşılık belediyede nakdi yardımın söz konusu olmaması durumunda, sırf araziye çıkmasından veya geçici görevle görev mahalli dışına görevlendirildiğinden dolayı, bu memurlara mahsus nakdi yiyecek yardımı yapılamayacaktır.

Başka kurumda geçici görevde bulunan personeller ise, gittikleri kurumun şartlarına tabi olarak değerlendirilmelidir.

İfade etmemiz gerekir ki belediyelerin statüsü, yemek yardımının nakdi yapılması açısından bir kriter değildir.

Buna karşılık yemek yardımından yararlanabilecek personel sayısı 50 den az olmakla beraber yemek servisi bulunan bir belediyede de, sırf sayı 50 den az diye, bu durum memurlara nakdi yemek yardımı yapılması sonucunu doğurmamalıdır.

Sonuç niyetine

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'ne geçici 2 nci maddenin eklenmesinden itibaren, gerek sosyal medya, gerek telefonla ve gerekse mevzuattakip.com.tr üzerinden bir çok soruyu aldığımızı, hatta bu yazıyı kaleme alırken dahi bir çok konuda bize görüşlerini soranlar olduğunu ifade etmeliyiz.

Genel olarak konunun muhataplarının tamamının kafalarının net olmadığını görmemiz nedeniyle, derli toplu, tüm soruları ve alternatifleri içeren bir yazıyı kaleme almayı, tereddütlü hususları da, düzenlemeyi yapan muhatapların bilgisine sunmayı düşündük ve bu değerlendirme ortaya çıktı. Özetle ifade edebiliriz ki;

Nakdi yemek yardımının yapılıp yapılmayacağı, şartların oluşmasından bağımsız olarak idarelerin, yani belediyelerin takdirindedir.

İdarelerin takdirinde olan bu yetki, sadece belediye başkanı tarafından kullanılabilir bir yetkidir.

Bizim de net kanaat belirlemediğimiz bir husus, bu yetkinin hangi işlemle kullanılacağı hususudur. Yukarıda detayıyla analiz ettiğimiz üzere, nakdi yemek yardımının bir sendikal hak olması ve Yönetmelikte verilmesinde ve miktarın belirlenmesinde bir takdir hakkı getirilmiş olması karşısında bir müzakere sürecinin gerekliliğinin ortaya çıktığını, bununda taraf/yetkili sendika ile idare arasında bir ek protokol ile çözülmesi gerektiğini değerlendiriyoruz. SDS'nin bulunmadığı veya sendikalaşmanın olmadığı belediyelerde ise Belediye Başkanı oluru ile konunun çözülmesinin uygun olacağını değerlendiriyoruz. Ancak bu konuda, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün tereddütleri ortadan kaldıracak bir görüş oluşturmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

Yukarıda gerekçelerini tereddüte imkan vermeyecek şekilde açıkladığımızı düşündüğümüz üzere, sözleşmeli personelin nakdi yemek yardımından yararlanmalarının önünde bir hukuki engel olmadığını, Toplu Sözleşmenin buna imkan sağladığını değerlendiriyoruz.

Değerlendirmemizde bunların yanında;

- Nakdi yemek yardımında belediyelerin statüsünün bir ehemmiyetinin olmadığı, yukarıda belirtilen şartlardan başka bir kriter bulunmadığı ve aranmayacağı,
- Miktarı itibariyle gelir vergisi kesintisi yapılmayacağı, ancak damga vergisi kesintisi yapılacağı, sözleşmeli personel için ise ayrıca günlük 10,01.-TL nin üzerindeki nakit yardımlardan SGK kesintisi yapılacağı,
- Nakit yemek yardımının geçici maddenin yayınlandığı tarihten itibaren yürürlükte olduğu, idarenin ödemeyi uygun gördüğü tarihten itibaren ödenebileceği, geçmişe dönük ödemenin mümkün olmadığı,
- Yardımın fiilen çalışılan günler için ve ay sonu itibariyle ödenebileceği,
- Yardımın itfaiye ve zabıta personeline günlük belirlenen miktarı aşmayacak şekilde verilebileceği, ek öğünler için ayrıca ödeme yapılamayacağı,

- Araziye çıkan, geçici görevle memuriyet mahalli dışına çıkanların bu günler için de yemek yardımından yararlanması gerektiği, ancak nakdi yemek yardımı uygulanmayan belediyelerde sırf araziye çıktığından veya geçici görevle memuriyet mahalli dışına çıktığından dolayı bu sadece gibilere nakit yemek yardımı yapılamayacağı,

- Başka kurumda geçici görevde bulunan personellerin gittikleri kurumun şartlarına tabi olarak nakdi yemek yardımından yararlanabileceği veya yararlanamayacağı,

Değerlendirilmektedir.

Bu sorunların bir kısmı, esas itibariyle yapılan düzenleme ile ilgili metine konulmak suretiyle çözülebilirdi diyerek sonlandırmak istiyorum.

Yapılan hukuki düzenlemelerin herkesin anlayabileceği, diğer bir ifade ile okuyanların külliyetli kesiminin aynı sonucu çıkarabileceği şekilde hazırlanması ve yaptığımız değerlendirmenin faydalı olması temennisi ve sorunsuz hukuki metinlerde buluşmak dileğiyle...

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA